

BARN KONVEN TIONEN

FN:s konvention om barnets rättigheter

för alla barn

INNEHÅLL

Sid 4	Förord
Sid 7	Förteckning över konventionens artiklar
Sid 11	FN:s konvention om barnets rättigheter
Sid 11	Inledning
Sid 14	Del 1
Sid 35	Del 2
Sid 40	Del 3
Sid 43	Fakultativt protokoll till barnkonventionen vid indragning av barn i väpnade konflikter
Sid 53	Fakultativt protokoll till barnkonventionen om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi
Sid 67	Fakultativt protokoll till barnkonventionen om en individuell klagomålsmekanism

Du håller en viktig bok i din hand. En bok om barns rättigheter. Det handlar om alla barns lika värde, att alla barn ska få leva, utvecklas, gå i skolan, leva fritt från våld och få göra sin röst hörd. FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Den innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn och är ett rättsligt bindande internationellt avtal för de länder som anslutit sig. Det är regeringen i dessa länder som är ytterst ansvarig för att barnens rättigheter tillgodoses.

UNICEF finns på plats i 190 länder och samarbetar med regeringarna för att se till att alla barn får sina rättigheter respekterade. I barnkonventionens artikel 45 står det också inskrivet att UNICEF ska arbeta för att bestämmelserna i konventionen följs överallt. Det specialuppdraget ger oss en unik möjlighet att driva förändringar och säkra att alla barns rättigheter blir verklighet. Sverige har ratificerat, och är därmed bunden av, barnkonventionen. Sedan den 1 januari 2020 är också barnkonventionen svensk lag.¹

Länderna måste regelbundet lämna rapporter till FN:s kommitté för barnets rättigheter om vad de gör för att förverkliga barnkonventionen. Kommittén består av experter från olika länder som ansvarar för övervakning och uppföljning av hur barnkonventionen efterlevs. Kommittén har också till uppgift att ge förslag och rekommendationer till respektive länders regeringar på vad som behöver göras för att förbättra situationen för barn.

Alla artiklar i barnkonventionen är viktiga och utgör en helhet. Men det finns fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn: att alla barn har samma rättigheter och lika värde (artikel 2), att barnets bästa i första hand ska beaktas vid alla beslut (artikel 3), att alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6), att alla barn har rätt att säga sin mening och få den beaktad (artikel 12).

År 2000 antog FN två tilläggsprotokoll till barnkonventionen för att stärka skyddet för barn i särskilt utsatta situationer. Det ena protokollet handlar om barns indragning i väpnade konflikter. Det andra handlar om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.

År 2011 antog FN ett tredje tilläggsprotokoll om en individuell klagomålsmekanism som ger barn möjlighet att lämna in klagomål till FN:s barnrättskommitté om de anser att deras rättigheter enligt barnkonventionen eller de övriga fakultativa protokollen har blivit kränkta. Upprättelse och prövning sker alltid i det land kränkningen skett och behöver inte vara barnets hemland. I en utredning, SOU 2023:40, om barns möjligheter att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen föreslås att Sverige ska anta det tredje tilläggsprotokollet. Frågan bereds nu inom regeringen.

I allt arbete med att stärka barns rättigheter är det viktigt att påminna om att vi inte kan nå förbättringar enbart genom att arbeta för barn. Vi måste också arbeta med barn och unga och göra dem delaktiga i beslut som rör dem.

Tack för att du lär dig, sprider och tillsammans med oss står upp för alla barns rättigheter.

Pernilla Baralt

Generalsekreterare, UNICEF Sverige

BARN KONVEN TIONEN

FÖRTECKNING ÖVER KONVENTIONENS ARTIKLAR

DEL 1

Artikel 1	Definition av barn
Artikel 2	Skydd mot diskriminering
Artikel 3	Barnets bästa
Artikel 4	Genomförande av rättigheterna
Artikel 5	Föräldrarnas ledning
Artikel 6	Rätt till liv, överlevnad och utveckling
Artikel 7	Rätt till namn och nationalitet
Artikel 8	Rätt att behålla identitet
Artikel 9	Åtskiljande från föräldrar
Artikel 10	Familjeåterföreningar
Artikel 11	Olovligt bortförande
Artikel 12	Åsiktsfrihet och rätten att bli hörd
Artikel 13	Yttrande och informationsfrihet
Artikel 14	Tanke, samvets och religionsfrihet
Artikel 15	Förenings och församlingsfrihet
Artikel 16	Rätt till privat och familjeliv

Artikel 17	Massmediers roll
Artikel 18	Uppfostran och utveckling
Artikel 19	Skydd mot våld och övergrepp
Artikel 20	Alternativ omvårdnad
Artikel 21	Adoption
Artikel 22	Barn på flykt
Artikel 23	Barn med funktionsnedsättning
Artikel 24	Hälsa och sjukvård
Artikel 25	Översyn avseende omhändertagna barn
Artikel 26	Social trygghet
Artikel 27	Levnadsstandard
Artikel 28	Rätt till utbildning
Artikel 29	Utbildningens syfte
Artikel 30	Minoritets och urbefolkningsbarn
Artikel 31	Vila och fritid
Artikel 32	Skydd mot ekonomiskt utnyttjande
Artikel 33	Skydd mot narkotika
Artikel 34	Skydd mot sexuellt utnyttjande
Artikel 35	Förhindrande av handel med barn
Artikel 36	Skydd mot annat utnyttjande
Artikel 37	Skydd mot tortyr och dödsstraff
Artikel 38	Skydd mot väpnade konflikter
Artikel 39	Rehabilitering
Artikel 40	Straffprocess och kriminalvård
Artikel 41	Förhållande till mer långtgående bestämmelser

DEL 2

Artikel 42	Informationsskyldighet om konventionen
Artikel 43	Kommittén för barnets rättigheter
Artikel 44	Implementeringsrapporter
Artikel 45	Kommitténs arbetsmetoder

DEL 3

Artikel 46	Undertecknande
Artikel 47	Ratificering
Artikel 48	Anslutning
Artikel 49	Ikraftträdande
Artikel 50	Ändringar
Artikel 51	Reservationer
Artikel 52	Uppsägning
Artikel 53	Depositarie
Artikel 54	Orginaltexter

FN:S KONVENTION OM BARNETS RÄTTIGHETER

(Översättning²⁾)

antagen av FN:s generalförsamling den 20 november 1989.

Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag.³

INLEDNING

Konventionsstaterna,

som anser att erkännandet av det inneboende värdet hos alla som tillhör människosläktet och av deras lika och obestridda rättigheter utgör grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen, i enlighet med de principer som proklamerats i Förenta nationernas stadga,

som beaktar att Förenta nationernas folk i stadgan på nytt bekräftat sin tro på grundläggande mänskliga rättigheter och den enskilda människans värdighet och värde och beslutat främja sociala framsteg och bättre levnadsvillkor under större frihet,

2) Översättningen överensstämmer med den reviderade svenska översättningen av FN:s konvention om barnets rättigheter. Texten är ett utdrag från proposition 2017/18:186.

3) Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

som erkänner att Förenta nationerna i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter proklamerat och kommit överens om att varje människa är berättigad till alla de fri- och rättigheter som däri anges, utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung,

som erinrar om att Förenta nationerna i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna proklamerat att barn har rätt till särskild omvårdnad och hjälp, som är övertygade om att familjen, såsom den grundläggande enheten i samhället och den naturliga miljön för alla dess medlemmars och särskilt för barnens utveckling och välfärd, bör ges nödvändigt skydd och stöd så att den till fullo kan ta på sig sitt ansvar i samhället,

som erkänner att barnet, för att kunna uppnå en fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet, bör växa upp i en familjemiljö, i en miljö präglad av lycka, kärlek och förståelse,

som anser att barnet till fullo bör förberedas för ett självständigt liv i samhället och uppfostras enligt de ideal som proklamerats i Förenta nationernas stadga, och särskilt i en anda av fred, värdighet, tolerans, frihet, jämlikhet och solidaritet,

som beaktar att behovet att ge barnet särskild omvårdnad fastslagits i 1924 års Genëvedeklaration om barnets rättigheter och i deklarationen om barnets rättigheter, som antogs av generalförsamlingen den 20 november 1959, och erkänts i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (särskilt artiklarna 23 och 24), den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (särskilt artikel 10) samt i stadgar och tillämpliga instrument för fackorgan och internationella organisationer som arbetar med barns välfärd,

som beaktar att "barnet på grund av sin fysiska och psykiska omognad behöver särskilt skydd och särskild omvårdnad, inklusive lämpligt rättsligt skydd, såväl före som efter födelsen", såsom anges i deklarationen om barnets rättigheter,

som erinrar om bestämmelserna i deklarationen om sociala och rättsliga principer rörande skydd av och omsorg om barn, särskilt med hänsyn till nationell och internationell placering i familjehem och adoption; Förenta nationernas minimistandardregler för rättskipning rörande ungdomsbrottslighet (Pekingreglerna) samt deklarationen om skydd av kvinnor och barn i nödsituationer och vid väpnad konflikt,

som erkänner att det i alla länder i världen finns barn som lever under exceptionellt svåra förhållanden och att sådana barn kräver särskild uppmärksamhet,

som tar vederbörlig hänsyn till vikten av varje folks traditioner och kulturella värden när det gäller barnets skydd och harmoniska utveckling.

som erkänner betydelsen av internationellt samarbete för att förbättra barns levnadsvillkor i varje land, särskilt i utvecklingsländerna,

har kommit överens om följande:

DEL 1

ARTIKEL 1

I denna konvention avses med barn varje människa under 18 års ålder, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller för barnet.

ARTIKEL 2

1. Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.
2. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

ARTIKEL 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har juridiskt ansvar för barnet, och ska för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder.

3. Konventionsstaterna skall säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för omvårdnad eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal och lämplighet samt behörig tillsyn.

ARTIKEL 4

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa åtgärder och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention. I fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska konventionsstaterna till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att vidta sådana åtgärder. Vid behov ska sådana åtgärder vidtas inom ramen för det internationella samarbetet.

ARTIKEL 5

Konventionsstaterna ska respektera det ansvar och de rättigheter och skyldigheter som tillkommer föräldrar eller, där så är tillämpligt, medlemmar av den utvidgade familjen eller gemenskapen enligt lokal sedvänja, vårdnadshavare eller andra personer som har juridiskt ansvar för barnet, att på ett sätt som står i överensstämmelse med den fortlöpande utvecklingen av barnets förmåga ge lämplig ledning och råd då barnet utövar de rättigheter som erkänns i denna konvention.

ARTIKEL 6

1. Konventionsstaterna erkänner varje barns inneboende rätt till livet.
2. Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

ARTIKEL 7

1. Barnet ska registreras omedelbart efter födelsen och från födelsen ha rätt till ett namn, rätt att förvärva ett medborgarskap och, så långt det är möjligt, rätt att få veta vilka dess föräldrar är och få deras omvårdnad.
2. Konventionsstaterna ska säkerställa genomförandet av dessa rättigheter i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina åtaganden enligt tillämpliga internationella instrument på detta område, särskilt i de fall då barnet annars skulle vara statslöst.

ARTIKEL 8

1. Konventionsstaterna förbinder sig att respektera barnets rätt att behålla sin identitet, inklusive medborgarskap, namn och släktförhållanden såsom dessa erkänns i lag, utan olagligt ingripande.
2. Om ett barn olagligt berövas en del av eller hela sin identitet, ska konventionsstaterna ge lämpligt stöd och skydd i syfte att snabbt återupprätta barnets identitet.

ARTIKEL 9

1. Konventionsstaterna ska säkerställa att ett barn inte skiljs från sina föräldrar mot deras vilja utom i de fall då behöriga myndigheter, som är underställda rättslig prövning, i enlighet med tillämplig lag och tillämpliga förfaranden, bedömer att ett sådant åtskiljande är nödvändigt för barnets bästa. Ett sådant beslut kan vara nödvändigt i ett särskilt fall, t.ex. vid övergrepp mot eller vanvård av barnet från föräldrarnas sida eller då föräldrarna lever åtskilda och ett beslut måste fattas om var barnet ska bo.
2. Vid förfaranden enligt punkt 1 i denna artikel ska alla berörda parter beredas möjlighet att delta i förfarandet och att lägga fram sina synpunkter.

3. Konventionsstaterna ska respektera rätten för det barn som är skilt från den ena av eller båda föräldrarna att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa.
4. Då ett sådant åtskiljande är följden av åtgärder som en konventionsstat tagit initiativet till, t.ex. frihetsberövande, fängslande, förvisning, utvisning eller dödsfall (inklusive dödsfall oavsett orsak medan personen är frihetsberövad) som rör den ena av eller båda föräldrarna eller barnet, ska den konventionsstaten på begäran ge föräldrarna, barnet eller, där så är lämpligt, någon annan medlem av familjen väsentliga upplysningar om var den eller de frånvarande familjemedlemmarna vistas, såvida inte lämnandet av upplysningarna skulle vara till skada för barnet. Konventionsstaterna ska vidare säkerställa att framställandet av en sådan begäran inte i sig medför negativa följder för den eller de personer som berörs.

ARTIKEL 10

1. I enlighet med konventionsstaternas skyldighet under artikel 9.1 ska ansökningar från ett barn eller dess föräldrar om att resa in i eller lämna en konventionsstat i familjeåterföreningssyfte behandlas på ett positivt, humant och skyndsamt sätt av konventionsstaterna. Konventionsstaterna ska vidare säkerställa att framställandet av en sådan begäran inte medför negativa följder för de sökande och medlemmar av deras familj.
2. Ett barn vars föräldrar är bosatta i olika stater ska ha rätt, utom i undantagsfall, att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna. Konventionsstaterna ska för detta ändamål och i enlighet med sin skyldighet under artikel 9.1 respektera barnets och dess föräldrars rätt att lämna ett land, inklusive sitt eget, och att resa in i sitt eget land. Rätten att lämna ett land ska endast vara underkastad sådana inskränkningar som är före-

skrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten, rättsordningens grunder (ordre public), folkhälsan eller den allmänna moralen eller andra personers fri- och rättigheter samt är förenliga med övriga rättigheter som erkänns i denna konvention.

ARTIKEL 11

1. Konventionsstaterna ska vidta åtgärder för att bekämpa olovligt bortförande och kvarhållande av barn i utlandet.
2. För detta ändamål ska konventionsstaterna främja ingåendet av bilaterala eller multilaterala överenskommelser eller anslutning till befintliga överenskommelser.

ARTIKEL 12

1. Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål ska barnet, i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet, särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom en företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med nationella procedurregler.

ARTIKEL 13

1. Barnet ska ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att oberoende av territoriella gränser söka, ta emot och sprida information och tankar av alla slag, i tal, skrift eller tryck, i konstnärlig form eller genom annat uttrycksmedel som barnet väljer.
2. Utövandet av denna rätt får underkastas vissa inskränkningar men endast sådana som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga:
(a) för att respektera andra personers rättigheter eller anseende, eller,

(b) för att skydda den nationella säkerheten, rättsordningens grunder (ordre public) eller folkhälsan eller den allmänna moralen.

ARTIKEL 14

1. Konventionsstaterna ska respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.
2. Konventionsstaterna ska respektera föräldrarnas och, i förekommande fall, vårdnadshavares rättigheter och skyldigheter att på ett sätt som är förenligt med barnets fortlöpande utveckling ge barnet ledning då det utövar sin rätt.
3. Friheten att utöva sin religion eller tro får underkastas endast sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten, rättsordningens grunder, folkhälsan eller den allmänna moralen eller andra personers grundläggande fri- och rättigheter.

ARTIKEL 15

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till föreningsfrihet och till fredliga sammankomster.
2. Utövandet av dessa rättigheter får inte underkastas andra inskränkningar än sådana som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna säkerheten, rättsordningens grunder (ordre public), skyddet av folkhälsan eller den allmänna moralen eller skyddet av andra personers fria rättigheter.

ARTIKEL 16

1. Inget barn får utsättas för godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv, sitt hem eller sin korrespondens och inte heller för olagliga angrepp på sin heder och sitt anseende.
2. Barnet har rätt till lagens skydd mot sådana ingripanden eller angrepp.

ARTIKEL 17

Konventionsstaterna erkänner den viktiga uppgift som massmedier utför och ska säkerställa att barnet har tillgång till information och material från olika nationella och internationella källor, särskilt sådant som syftar till att främja dess sociala, andliga och moraliska välmående samt fysiska och psykiska hälsa. Konventionsstaterna ska för detta ändamål:

- (a) uppmuntra massmedier att sprida information och material av socialt och kulturellt värde för barnet och i enlighet med andan i artikel 29,
- (b) uppmuntra internationellt samarbete vad gäller produktion, utbyte och spridning av sådan information och sådant material från olika kulturer och nationella och internationella källor,
- (c) uppmuntra produktion och spridning av barnböcker,
- (d) uppmuntra massmedier att ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos ett barn som tillhör en minoritetsgrupp eller ett urfolk,
- (e) uppmuntra utvecklingen av lämpliga riktlinjer för att skydda barnet mot information och material som är till skada för barnets välfärd, med beaktande av bestämmelserna i artiklarna 13 och 18.

ARTIKEL 18

1. Konventionsstaterna ska göra sitt bästa för att säkerställa erkännandet av principen att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling. Föräldrar eller, i förekommande fall, vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling. Dessa ska låta sig vägledas av vad som bedöms vara barnets bästa.
2. För att garantera och främja de rättigheter som anges i denna konvention ska konventionsstaterna ge lämpligt stöd till föräldrar och vårdnadshavare då de fullgör sitt ansvar för barnets uppfostran och säkerställa utvecklingen av institutioner, inrättningar och tjänster för omvårdnad av barn.

3. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn till förvärvsarbetande föräldrar har rätt att åtnjuta den barnomsorg som de är berättigade till.

ARTIKEL 19

1. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavarens eller annan persons vård.
2. Sådana skyddsåtgärder bör, där så är lämpligt, innefatta effektiva förfaranden för såväl upprättandet av sociala program som syftar till att ge barnet och de personer som har hand om barnet nödvändigt stöd, som för andra former av förebyggande och för identifiering, rapportering, remittering, undersökning, behandling och uppföljning av fall av ovan beskrivna sätt att behandla barn illa och, där så är lämpligt, förfaranden för rättsligt ingripande.

ARTIKEL 20

1. Ett barn som tillfälligt eller varaktigt berövats sin familjemiljö, eller som för sitt eget bästa inte kan tillåtas stanna kvar i denna miljö, ska ha rätt till särskilt skydd och stöd från statens sida.
2. Konventionsstaterna ska i enlighet med sin nationella lagstiftning säkerställa alternativ omvårdnad för ett sådant barn.
3. Sådant omvårdnad kan bl.a. innefatta placering i familjehem, kafalah i islamsk rätt, adoption eller, om nödvändigt, placering i lämpliga institutioner för omvårdnad av barn. Då lösningar övervägs ska vederbörlig hänsyn tas till önskvärdenheten av kontinuitet i ett barns uppföstran och till barnets etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund.

ARTIKEL 21

Konventionsstater som erkänner och/eller tillåter adoption ska säkerställa att största vikt ges till vad som bedöms vara barnets bästa och ska:

- (a) säkerställa att adoption av ett barn godkänns endast av behöriga myndigheter, som i enlighet med tillämplig lag och tillämpliga förfaranden och på grundval av all relevant och tillförlitlig information beslutar att adoptionen kan tillåtas med hänsyn till barnets ställning i förhållande till föräldrar, släktingar och vårdnadshavare och att, om så krävs, de personer som berörs har lämnat ett informerat samtycke till adoptionen på grundval av sådan rådgivning som kan behövas,
- (b) erkänna att internationell adoption kan övervägas som en alternativ form av omvårdnad om barnet, om barnet inte kan placeras i ett familjehem eller en adoptivfamilj eller kan tas om hand på lämpligt sätt i sitt hemland,
- (c) säkerställa att det barn som berörs av internationell adoption omfattas av garantier och normer som motsvarar dem som gäller vid nationell adoption,
- (d) vidta alla lämpliga åtgärder för att vid internationell adoption säkerställa att placeringen inte leder till otillbörlig ekonomisk vinning för de personer som medverkar i denna,
- (e) främja, där så är lämpligt, målen i denna artikel genom att ingå bilaterala eller multilaterala arrangemang eller överenskommelser och inom denna ram sträva efter att säkerställa att placeringen av barnet i ett annat land sker genom behöriga myndigheter eller organ.

ARTIKEL 22

1. Konventionsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ett barn som söker flyktingstatus eller anses som flykting i enlighet med tillämplig internationell eller nationell rätt och tillämpliga förfaranden, och oberoende av om det kommer ensamt eller tillsammans med sina föräldrar eller någon

annan person, får lämpligt skydd och humanitärt bistånd vid åtnjutandet av de tillämpliga rättigheter som anges i denna konvention och i andra internationella instrument som rör mänskliga rättigheter eller humanitär rätt, som nämnda stater tillträtt.

2. För detta ändamål ska konventionsstaterna, på sätt de finner lämpligt, samarbeta i varje ansträngning som görs av Förenta nationerna och andra behöriga mellanstatliga organisationer eller ickestatliga organisationer, som samarbetar med Förenta nationerna, för att skydda och bistå ett sådant barn och för att spåra föräldrarna eller andra familjemedlemmar till ett flyktningbarn i syfte att få den information som är nödvändig för att barnet ska kunna återförenas med sin familj. I fall då föräldrar eller andra familjemedlemmar inte kan påträffas, ska barnet ges samma skydd som varje annat barn som varaktigt eller tillfälligt berövats sin familjemiljö av något skäl, i enlighet med denna konvention.

ARTIKEL 23

1. Konventionsstaterna erkänner att ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.
2. Konventionsstaterna erkänner rätten till särskild omvårdnad för ett barn med funktionsnedsättning och ska, inom ramen för tillgängliga resurser, uppmuntra och säkerställa att det berättigade barnet och de som ansvarar för dess omvårdnad får stöd för vilket ansökan föreligger, i enlighet med vad som är lämpligt med hänsyn till barnets tillstånd och föräldrarnas förhållanden eller förhållandena hos andra som tar hand om barnet.
3. Med hänsyn till att ett barn med funktionsnedsättning har särskilda behov ska det stöd som lämnas enligt punkt 2 i denna artikel vara kostnadsfritt, då så är möjligt, med beaktande av föräldrarnas ekonomiska tillgångar eller de

ekonomiska tillgångarna hos andra som tar hand om barnet. Stödet ska syfta till att säkerställa att barnet har effektiv tillgång till och får utbildning, hälso- och sjukvård, rehabilitering och habilitering, förberedelse för arbetslivet och möjligheter till rekreation på ett sätt som bidrar till barnets största möjliga integrering i samhället och individuella utveckling, inklusive dess kulturella och andliga utveckling.

4. Konventionsstaterna ska i en anda av internationellt samarbete främja utbyte av lämplig information på området för förebyggande hälsovård och medicinsk, psykologisk och funktionell behandling av barn med funktionsnedsättning, inklusive spridning av och tillgång till information om habiliteringsmetoder, utbildning och yrkesinriktad utbildning, i syfte att göra det möjligt för konventionsstater att förbättra sin kapacitet och kompetens och vidga sin erfarenhet på dessa områden. Särskild hänsyn ska härvid tas till utvecklingsländernas behov.

ARTIKEL 24

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård och rehabilitering. Konventionsstaterna ska sträva efter att säkerställa att inget barn berövas sin rätt att ha tillgång till sådan hälso- och sjukvård.
2. Konventionsstaterna ska sträva efter att till fullo förverkliga denna rätt och ska särskilt vidta lämpliga åtgärder för att:
 - (a) minska spädbarns- och barnadödligheten,
 - (b) säkerställa att alla barn tillhandahålls nödvändig hälso- och sjukvård med tonvikt på utveckling av primärvården,
 - (c) bekämpa sjukdom och undernäring, bland annat inom ramen för primärvården, genom utnyttjande av lättillgänglig teknik och tillhandahållande av lämpliga och näringsrika livsmedel och rent dricksvatten, med beaktande av de faror och risker som miljöförstöring innebär,

- (d) säkerställa tillfredsställande hälso- och sjukvård för mödrar före och efter förlossningen,
 - (e) säkerställa att alla grupper i samhället, särskilt föräldrar och barn, får information om och har tillgång till undervisning om barnhälsovård och näringslära, fördelarna med amning, hygien och ren miljö och förebyggande av olycksfall och får stöd vid användning av sådana grundläggande kunskaper,
 - (f) utveckla förebyggande hälso- och sjukvård, föräldrarådgivning samt undervisning om och hjälp i familjeplaneringsfrågor.
3. Konventionsstaterna ska vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa.
 4. Konventionsstaterna åtar sig att främja och uppmuntra internationellt samarbete i syfte att gradvis uppnå det fulla förverkligandet av den rätt som erkänns i denna artikel. Särskild hänsyn ska härvid tas till utvecklingsländernas behov.

ARTIKEL 25

Konventionsstaterna erkänner rätten för ett barn som har omhändertagits av behöriga myndigheter för omvårdnad, skydd eller behandling av sin fysiska eller psykiska hälsa till regelbunden översyn av den behandling som barnet får och alla andra omständigheter som rör barnets omhändertagande.

ARTIKEL 26

1. Konventionsstaterna ska erkänna varje barns rätt att åtnjuta social trygghet, inklusive socialförsäkring, och ska vidta nödvändiga åtgärder för att till fullo förverkliga denna rätt i enlighet med nationell lagstiftning.
2. Förmånerna ska, där så är lämpligt, beviljas med hänsyn till de resurser som barnet och de personer som ansvarar för dess underhåll har och deras omständigheter i övrigt samt med hänsyn till varje annat förhållande som är av betydelse i samband med en ansökan om en sådan förmån från barnet eller för dess räkning.

ARTIKEL 27

1. Konventionsstaterna erkänner varje barns rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.
2. Föräldrar eller andra som är ansvariga för barnet har, inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser, huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling.
3. Konventionsstaterna ska i enlighet med nationella förhållanden och inom ramen för sina resurser vidta lämpliga åtgärder för att bistå föräldrar och andra som är ansvariga för barnet att genomföra denna rätt och ska vid behov tillhandahålla materiellt bistånd och stödprogram, särskilt i fråga om mat, kläder och bostad.
4. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa indrivning av underhåll för barnet från föräldrar eller andra som har ekonomiskt ansvar för barnet, både inom konventionsstaten och från utlandet. Särskilt i de fall då den person som har det ekonomiska ansvaret för barnet bor i en annan stat än barnet ska konventionsstaterna främja såväl anslutning till internationella överenskommelser eller ingående av sådana överenskommelser som upprättande av andra lämpliga arrangemang.

ARTIKEL 28

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning. I syfte att gradvis förverkliga denna rätt och på grundval av lika möjligheter ska de särskilt:
 - (a) göra grundskoleutbildning obligatorisk och kostnadsfritt tillgänglig för alla,
 - (b) uppmuntra utvecklingen av olika former av gymnasial utbildning inklusive såväl högskoleförberedande utbildning som yrkesutbildning, göra dessa tillgängliga och åtkomliga för varje barn samt vidta lämpliga åtgärder såsom införande av kostnadsfri utbildning och ekonomiskt stöd vid behov,
 - (c) genom varje lämpligt medel göra högre utbildning tillgänglig för alla på grundval av förmåga,

- (d) göra utbildnings- och yrkesrelaterad information och vägledning tillgänglig och åtkomlig för alla barn,
 - (e) vidta åtgärder för att uppmuntra regelbunden närvaro i skolan och minska antalet studieavbrott.
2. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplinen i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med denna konvention.
 3. Konventionsstaterna ska främja och uppmuntra internationellt samarbete i utbildningsfrågor, särskilt i syfte att bidra till att avskaffa okunnighet och analfabetism i hela världen och för att underlätta tillgång till vetenskaplig och teknisk kunskap och moderna undervisningsmetoder. Särskild hänsyn ska härvid tas till utvecklingsländernas behov.

ARTIKEL 29

1. Konventionsstaterna är överens om att barnets utbildning ska syfta till att:
 - (a) utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga,
 - (b) utveckla respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt för principerna i Förenta nationernas stadga,
 - (c) utveckla respekt för barnets föräldrar, för barnets egna kulturella identitet, språk och värden, för bosättningslandets och för ursprungslandets nationella värden och för kulturer som skiljer sig från barnets egen,
 - (d) förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle i en anda av förståelse, fred, tolerans, jämställdhet mellan könen och vänskap mellan alla folk, etniska, nationella och religiösa grupper och personer som tillhör ett urfolk,
 - (e) utveckla respekt för naturmiljön.

2. Inget i denna artikel eller i artikel 28 får tolkas så att det medför inskränkning i den enskildes och organisationers rätt att inrätta och driva utbildningsinstitutioner, dock alltid under förutsättning att de principer som fastställts i punkt 1 i denna artikel iakttas och att kraven uppfylls på att undervisningen vid dessa institutioner ska stå i överensstämmelse med vad som från statens sida angetts som miniminorm.

ARTIKEL 30

I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller personer som tillhör ett urfolk ska ett barn som tillhör en sådan minoritet eller ett sådant urfolk inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.

ARTIKEL 31

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.
2. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreation och fritidsverksamhet.

ARTIKEL 32

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till skydd mot ekonomiskt utnyttjande och mot att utföra arbete som kan vara skadligt eller hindra barnets utbildning eller inverka skadligt på barnets hälsa eller fysiska, psykiska, andliga, moraliska eller sociala utveckling.

2. Konventionsstaterna ska vidta lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att säkerställa genomförandet av denna artikel. För detta ändamål och med beaktande av tillämpliga bestämmelser i andra internationella instrument ska konventionsstaterna särskilt:
- (a) fastställa en minimiålder eller minimiåldrar för tillträde till arbete,
 - (b) föreskriva en lämplig reglering av arbetstid och arbetsvillkor,
 - (c) föreskriva lämpliga påföljder eller andra sanktioner i syfte att säkerställa ett effektivt genomförande av denna artikel.

ARTIKEL 33

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, inklusive lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder, för att skydda barn från olaglig användning av narkotika och psykotropa ämnen såsom dessa definieras i tillämpliga internationella fördrag och för att förhindra att barn utnyttjas i den olagliga framställningen av och handeln med sådana ämnen.

ARTIKEL 34

Konventionsstaterna åtar sig att skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. För detta ändamål ska konventionsstaterna särskilt vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra:

- (a) att ett barn förmås eller tvingas att delta i en olaglig sexuell handling,
- (b) att barn utnyttjas för prostitution eller annan olaglig sexuell verksamhet,
- (c) att barn utnyttjas i pornografiska föreställningar och i pornografiskt material.

ARTIKEL 35

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra bortförande och försäljning av eller handel med barn oavsett syfte och form.

ARTIKEL 36

Konventionsstaterna ska skydda barnet mot alla andra former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende.

ARTIKEL 37

Konventionsstaterna ska säkerställa följande:

- (a) Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Varken dödsstraff eller livstids fängelse utan möjlighet till frigivning får utdömas för brott som begåtts av personer under 18 års ålder,
- (b) Inget barn får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Gripande, anhållande, häktning, fängslande eller annat frihetsberövande av ett barn ska ske i enlighet med lag och får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid,
- (c) Varje frihetsberövat barn ska behandlas humant och med respekt för människans inneboende värdighet och på ett sätt som beaktar behoven hos personer i dess ålder. Särskilt ska varje frihetsberövat barn hållas åtskilt från vuxna, om det inte bedöms vara till barnets bästa att inte göra detta, och ska, utom i undantagsfall, ha rätt att hålla kontakt med sin familj genom brevväxling och besök,
- (d) Varje frihetsberövat barn ska ha rätt att snarast få tillgång till såväl juridiskt biträde som annat lämpligt stöd, rätt att få lagligheten i sitt frihetsberövande prövad av en domstol eller annan behörig, oberoende och opartisk myndighet samt rätt till ett snabbt beslut i saken.

ARTIKEL 38

1. Konventionsstaterna åtar sig att respektera och säkerställa respekten för regler i internationell humanitär rätt som är tillämpliga på dem i väpnade konflikter och som är relevanta för barnet.
2. Konventionsstaterna ska vidta alla tänkbara åtgärder för att säkerställa att personer som inte uppnått 15 års ålder inte deltar direkt i fientligheter.
3. Konventionsstaterna ska avstå från att rekrytera en person som inte har uppnått 15 års ålder till sina väpnade styrkor. Då rekrytering sker bland personer som fyllt 15 men inte 18 år, ska konventionsstaterna sträva efter att i första hand rekrytera dem som är äldst.
4. Konventionsstaterna ska i enlighet med sina åtaganden enligt internationell humanitär rätt om att skydda civilbefolkningen i väpnade konflikter, vidta alla tänkbara åtgärder för att säkerställa skydd och omvårdnad av barn som berörs av en väpnad konflikt.

ARTIKEL 39

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att främja fysisk och psykisk rehabilitering samt social återanpassning av ett barn som utsatts för någon form av vanvård, utnyttjande eller övergrepp; tortyr eller någon annan form av grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning; eller väpnade konflikter. Sådan rehabilitering och sådan återanpassning ska äga rum i en miljö som främjar barnets hälsa, självrespekt och värdighet.

ARTIKEL 40

1. Konventionsstaterna erkänner rätten för varje barn som misstänks eller åtalas för eller befunnits skyldigt att ha begått brott att behandlas på ett sätt som främjar barnets känsla av värdighet och värde, som stärker barnets respekt för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och som tar hänsyn till barnets ålder och det önskvärda i att främja att barnet återanpassas till och tar på sig en konstruktiv roll i samhället.
2. För detta ändamål och med beaktande av tillämpliga bestämmelser i internationella instrument ska konventionsstaterna säkerställa följande:
 - (a) Inget barn ska misstänkas eller åtalas för eller befinnas skyldigt att ha begått brott på grund av en handling eller underlåtenhet som inte var förbjuden enligt nationell eller internationell rätt vid den tidpunkt då den begicks,
 - (b) Varje barn som misstänks eller åtalas för att ha begått brott ska ha åtminstone följande garantier:
 - (i) att betraktas som oskyldigt till dess att barnets skuld lagligen fastställts,
 - (ii) att snarast och direkt underrättas om anklagelserna mot sig och, om lämpligt, genom sina föräldrar eller vårdnadshavare, och att få juridiskt biträde eller annan lämplig hjälp vid förberedelse och framläggande av sitt försvar,
 - (iii) att utan dröjsmål få saken avgjord av en behörig, oberoende och opartisk myndighet eller rättskipande organ i en opartisk förhandling enligt lag och i närvaro av juridiskt eller annat lämpligt biträde och, såvida det inte anses strida mot barnets bästa, särskilt med beaktande av barnets ålder eller situation, barnets föräldrar eller vårdnadshavare,
 - (iv) att inte tvingas att avge vittnesmål eller erkänna sig skyldigt; att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot barnet samt att på lika villkor få vittnen inkallade och förhörda för barnets räkning,

- (v) att, om barnet anses ha begått brott, få detta beslut och beslut om åtgärder till följd därav omprövade av en högre behörig, oberoende och opartisk myndighet eller rättskipande organ enligt lag,
 - (vi) att utan kostnad få hjälp av tolk, om barnet inte kan förstå eller tala det språk som används,
 - (vii) att få sitt privatliv till fullo respekterat under alla stadier i förfarandet.
3. Konventionsstaterna ska söka främja införandet av lagar och förfaranden samt inrättandet av myndigheter och institutioner som är speciellt anpassade för barn som misstänks eller åtalas för eller befinns skyldiga till att ha begått brott och ska särskilt:
- (a) fastställa en lägsta straffbarhetsålder,
 - (b) vidta åtgärder, då så är lämpligt och önskvärt, för behandling av ärenden som rör barn under denna ålder utanför domstol, under förutsättning att mänskliga rättigheter och rättsligt skydd till fullo respekteras.
4. Olika åtgärder som t.ex. vård, ledning och föreskrifter om tillsyn, rådgivning, övervakning, familjehemsplacering, utbildnings- och yrkesutbildningsprogram och andra alternativ till anstaltsvård ska finnas tillgängliga för att säkerställa att barn behandlas på ett sätt som är lämpligt för deras välmående och är rimligt både med hänsyn till deras personliga förhållanden och till brottet.

ARTIKEL 41

Inget i denna konvention ska inverka på bestämmelser som är mer långtgående vad gäller att förverkliga barnets rättigheter och som kan finnas i:

- (a) en konventionsstats lagstiftning, eller
- (b) för den staten gällande internationell rätt.

DEL 2

ARTIKEL 42

Konventionsstaterna åtar sig att genom lämpliga och aktiva åtgärder göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland såväl vuxna som barn.

ARTIKEL 43

1. För att granska de framsteg som gjorts av konventionsstaterna i fråga om genomförandet av skyldigheterna enligt denna konvention ska en kommitté för barnets rättigheter upprättas, som ska utföra de uppgifter som föreskrivs i det följande.
2. Kommittén ska vara sammansatt av arton experter med högt moraliskt anseende och erkänd sakkunskap på det område som denna konvention omfattar.⁴ Kommitténs medlemmar ska väljas av konventionsstaterna bland deras medborgare och ska tjänstgöra i sin personliga egenskap, varvid avseende ska fästas vid en rättvis geografisk fördelning och de främsta rättssystemen.
3. Kommitténs medlemmar ska väljas genom sluten omröstning från en förteckning över personer som föreslagits av konventionsstaterna. Varje konventionsstat får föreslå en kandidat bland sina egna medborgare.
4. Det första valet till kommittén ska hållas senast sex månader efter dagen för denna konventions ikraftträdande och därefter vart annat år. Senast fyra månader före dagen för varje val ska Förenta nationernas generalsekreterare skriftligen uppmana konventionsstaterna att inom två månader inkomma med

4) I resolution 50/155 av den 21 december 1995 antog generalförsamlingen en ändring av artikel 43.2 i konventionen om barnets rättigheter, genom vilken ordet "tio" ersätts med "arton". Ändringen trädde i kraft den 18 november 2002 efter att den antagits med två tredjedels majoritet av de fördragsslutande parterna (128 av 191).

sina förslag. Generalsekreteraren ska sedan upprätta och till konventionsstaterna överlämna en förteckning i alfabetisk ordning över samtliga föreslagna personer och ange vilka konventionsstater som föreslagit dem.

5. Val ska hållas vid möten med konventionsstaterna, som sammankallats av Förenta nationernas generalsekreterare, i Förenta nationernas högkvarter. Vid dessa möten, där beslutsamässighet uppnås när två tredjedelar av konventionsstaterna är närvarande, ska de kandidater som uppnår det högsta antalet röster och absolut majoritet av de närvarande och röstande konventionsstaternas röster väljas in i kommittén.
6. Kommitténs medlemmar ska väljas för en tid av fyra år. De kan återväljas, om de föreslagits till återval. För fem av de medlemmar som utsetts vid det första valet ska mandattiden löpa ut efter två år. Omedelbart efter det första valet ska namnen på dessa fem medlemmar utses genom lottdragning av ordföranden vid mötet.
7. Om en kommittémedlem avlider, avsäger sig sitt uppdrag eller förklarar att han eller hon av någon annan anledning inte längre kan fullgöra sitt uppdrag inom kommittén, ska den konventionsstat som föreslog medlemmen, med förbehåll för kommitténs godkännande, utse en annan expert bland sina medborgare, som ska inneha uppdraget under återstoden av mandattiden.
8. Kommittén ska själv fastställa sin arbetsordning.
9. Kommittén ska välja sitt presidium för en tvåårsperiod.
10. Kommitténs möten ska vanligtvis hållas i Förenta nationernas högkvarter eller på en annan lämplig plats, som kommittén bestämmer. Kommittén ska i regel sammanträda varje år. Kommittémötenas längd ska bestämmas och, om det är nödvändigt, omprövas vid möte med konventionsstaterna, med förbehåll för generalförsamlingens godkännande.

11. Förenta nationernas generalsekreterare ska tillhandahålla nödvändig personal och resurser för att möjliggöra för kommittén att effektivt utföra sitt uppdrag enligt denna konvention.
12. Medlemmarna av den enligt denna konvention upprättade kommittén ska med godkännande av generalförsamlingen få ersättning från Förenta nationerna på de villkor som generalförsamlingen beslutar.

ARTIKEL 44

1. Konventionsstaterna åtar sig att genom Förenta nationernas generalsekreterare avge rapporter till kommittén om de åtgärder som de vidtagit för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention och om de framsteg som gjorts i fråga om åtnjutandet av dessa rättigheter:
 - (a) inom två år efter konventionens ikraftträdande i den berörda staten, och
 - (b) därefter vart femte år.
2. Rapporter enligt denna artikel ska ange eventuella förhållanden och svårigheter som påverkar i vilken utsträckning åtagandena enligt denna konvention har uppfyllts. Rapporterna ska även innehålla tillräcklig information för att ge kommittén en god uppfattning om genomförandet av konventionen i det berörda landet.
3. En konventionsstat som har tillställt kommittén en utförlig första rapport behöver inte i sina följande rapporter, som avges enligt punkt 1 (b) i denna artikel, upprepa tidigare lämnad grundläggande information.
4. Kommittén kan begära ytterligare information från konventionsstaterna om genomförandet av konventionen.
5. Kommittén ska vartannat år genom Förenta nationernas ekonomiska och sociala råd tillställa generalförsamlingen rapporter om sin verksamhet.
6. Konventionsstaterna ska göra sina rapporter allmänt tillgängliga för allmänheten i sina respektive länder.

ARTIKEL 45

För att främja ett effektivt genomförande av konventionen och internationellt samarbete på det område som konventionen avser gäller följande:

- (a) Fackorganen, Förenta nationernas barnfond och andra FN-organ ska ha rätt att vara representerade vid granskningen av genomförandet av sådana bestämmelser i denna konvention som faller inom ramen för deras mandat. Kommittén kan, såsom den finner lämpligt, bjuda in fackorganen, Förenta nationernas barnfond och andra behöriga organ att ge expertråd avseende genomförandet av konventionen på områden som faller inom ramen för deras respektive verksamhetsområden. Kommittén kan bjuda in fackorganen, Förenta nationernas barnfond och andra FN-organ att inkomma med rapporter om genomförandet av konventionen inom områden som faller inom ramen för deras respektive verksamhetsområde,
- (b) Kommittén ska, såsom den finner lämpligt, till fackorganen, Förenta nationernas barnfond och andra behöriga organ överlämna rapporter från konventionsstaterna som innehåller en begäran om eller anger behov av teknisk rådgivning eller tekniskt bistånd jämte kommitténs synpunkter och eventuella förslag beträffande sådan begäran eller sådant behov,
- (c) Kommittén kan rekommendera generalförsamlingen att framställa en begäran till generalsekreteraren om att för kommitténs räkning genomföra studier i särskilda frågor som rör barnets rättigheter,
- (d) Kommittén kan avge förslag och allmänna rekommendationer på grundval av den information som erhållits enligt artiklarna 44 och 45 i denna konvention. Sådana förslag och allmänna rekommendationer ska tillställas varje konventionsstat som berörs samt rapporteras till generalförsamlingen tillsammans med eventuella kommentarer från konventionsstaterna.

DEL 3

ARTIKEL 46

Denna konvention ska vara öppen för undertecknande av alla stater.

ARTIKEL 47

Denna konvention ska ratificeras. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

ARTIKEL 48

Denna konvention ska förbli öppen för anslutning av vilken stat som helst. Anslutningsinstrumenten ska deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

ARTIKEL 49

1. Denna konvention träder i kraft den trettionde dagen efter dagen för deponeringen av det tjugonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet hos Förenta nationernas generalsekreterare.
2. I förhållande till varje stat som ratificerar eller ansluter sig till konventionen efter deponeringen av det tjugonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet träder konventionen i kraft den trettionde dagen efter det att en sådan stat deponerat sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument.

ARTIKEL 50

1. En konventionsstat kan föreslå en ändring av konventionen och överlämna förslaget till Förenta nationernas generalsekreterare. Generalsekreteraren ska sedan översända ändringsförslaget till konventionsstaterna tillsammans med en begäran om att de ska ange om de förordar att en konferens med konventionsstaterna anordnas i syfte att behandla och rösta om förslagen. Om minst en tredjedel av staterna inom fyra månader efter förslagets översändande tillstyrker en sådan konferens, ska generalsekreteraren sammankalla konferensen i Förenta nationernas regi. Ändringsförslag som antagits av en majoritet av de vid konferensen närvarande och röstande konventionsstaterna ska underställas generalförsamlingen för godkännande.
2. En ändring som antagits i enlighet med punkt 1 i denna artikel träder i kraft när den har godkänts av Förenta nationernas generalförsamling och antagits av konventionsstaterna med två tredjedels majoritet.
3. När en ändring träder i kraft ska den vara bindande för de konventionsstater som har antagit den, medan övriga konventionsstater fortfarande är bundna av bestämmelserna i denna konvention och eventuella tidigare ändringar som de antagit.

ARTIKEL 51

1. Förenta nationernas generalsekreterare ska ta emot och till alla stater delge texten till reservationer som staterna anmält vid ratifikationen eller anslutningen.
2. En reservation som strider mot denna konventions ändamål och syfte ska inte tillåtas.
3. Reservationer kan när som helst dras tillbaka genom notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare, som därefter ska underrätta alla stater. Notifikationen ska gälla från den dag då den mottogs av generalsekreteraren.

ARTIKEL 52

En konventionsstat kan säga upp denna konvention genom skriftlig notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då notifikationen mottogs av generalsekreteraren.

ARTIKEL 53

Förenta nationernas generalsekreterare utses till depositarie för denna konvention.

ARTIKEL 54

Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter har lika giltighet, ska deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. Till bekräftelse härav har undertecknade ombud, därtill vederbörligen befullmäktigade av sina respektive regeringar, undertecknat denna konvention.

FAKULTATIVT PROTOKOLL TILL BARNKONVENTIONEN VID INDRAGNING AV BARN I VÄPNADE KONFLIKTER⁵

De stater som är parter i detta protokoll, som uppmuntras av det överväldigande stödet för konventionen om barnets rättigheter, som visar på det omfattande engagemang som finns att sträva efter att främja och skydda barnets rättigheter, som ånyo bekräftar att barnens rättigheter kräver särskilt skydd och påkallar fortsatt förbättring av barnens ställning utan åtskillnad samt utveckling och utbildning under fredliga och trygga förhållanden,

som oroas av den skadliga och omfattande inverkan av väpnade konflikter på barn och de långsiktiga konsekvenser detta har för varaktig fred, säkerhet och utveckling, som fördömer att barn görs till måltavla i väpnade konflikter och direkta angrepp på mål som är skyddade enligt internationell rätt, inbegripet platser där barn normalt vistas i stor utsträckning, såsom skolor och sjukhus,

som konstaterar att Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen har antagits, och i synnerhet att rekrytering och värvning av barn under 15 års ålder eller användning av dem för aktivt deltagande i fientligheter har inbegripits i stadgan som en krigsförbrytelse i både internationella och nationella väpnade konflikter,

5) Protokollet antogs av FNs Generalförsamling den 25 maj 2000. Protokollet trädde i kraft i Sverige den 20 mars 2003 (SÖ 2003:13).

som därför anser att det, för att ytterligare stärka genomförandet av de rättigheter som har erkänts i konventionen om barnets rättigheter, finns ett behov av ett ökat skydd av barn från att bli indragna i väpnade konflikter, som noterar att det i artikel 1 i konventionen om barnets rättigheter anges att med barn avses i den konventionen varje människa under 18 år, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller för barnet,

som är övertygade om att ett fakultativt protokoll till konventionen, som höjer åldern för möjlighet att rekrytera personer till väpnade styrkor och deras deltagande i fientligheter, kommer att bidra effektivt till genomförandet av principen att barnets bästa skall komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn,

som noterar att den tjugosjätte internationella Röda Kors- och Röda Halvmåne-konferens i december 1995 bland annat rekommenderas att parter i konflikter skall vidta alla möjliga åtgärder för att säkerställa att barn under 18 års ålder inte deltar i fientligheter,

som även välkomnar det enhälliga antagandet i juni 1999 av ILO:s konvention nr 182 om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete, i vilken bland annat tvångsrekrytering eller obligatorisk rekrytering av barn till väpnade konflikter förbjuds,

som på största allvar fördömer rekrytering, utbildning och användning, inom och över nationsgränser, av barn i stridigheter av väpnade grupper som inte tillhör en stats väpnade styrkor och som erkänner ansvaret hos dem som rekryterar, utbildar och använder barn för detta ändamål,

som erinrar om den skyldighet som varje part i en väpnad konflikt har att följa bestämmelserna i internationell humanitär rätt,

som betonar att detta protokoll inte påverkar tillämpningen av de syften och principer som uttrycks i Förenta nationernas stadga, inbegripet artikel 51, och de normer i humanitär rätt som berörs,

som beaktar att fredliga och trygga förhållanden baserade på full respekt för de syften och principer som uttrycks i Förenta nationernas stadga samt iakttagande av tillämpliga instrument för mänskliga rättigheter är oumbärliga för ett fullständigt skydd av barnen, i synnerhet under väpnade konflikter och ockupation av främmande makt,

som erkänner de speciella behoven hos barn som på grund av sin ekonomiska eller sociala ställning eller sitt kön är särskilt utsatta för rekrytering eller användning i fientligheter i strid med detta protokoll,

som även är uppmärksamma på behovet av att beakta de ekonomiska, sociala och politiska grundorsakerna till att barn blir indragna i väpnade konflikter,

som är övertygade om behovet av att stärka det internationella samarbetet enligt detta protokoll samt av fysisk och psykosocial rehabilitering och social återanpassning av barn som är offer för väpnad konflikt,

som uppmuntrar medverkan av samhället, i synnerhet av barn och barnoffer, i informationsspridning och utbildningsprogram som rör genomförandet av detta protokoll, har kommit överens om följande:

ARTIKEL 1

Konventionsstaterna skall vidta alla genomförbara åtgärder för att säkerställa att medlemmar av deras väpnade styrkor som inte uppnått 18 års ålder inte deltar direkt i fientligheter.

ARTIKEL 2

Konventionsstaterna skall säkerställa att personer som inte har uppnått 18 års ålder inte blir föremål för obligatorisk rekrytering till deras väpnade styrkor.

ARTIKEL 3

1. Konventionsstaterna skall höja minimiåldern för frivillig rekrytering av personer till deras nationella väpnade styrkor från den ålder som anges i artikel 38.3 i konventionen om barnets rättigheter, med beaktande av principerna i den artikeln och med erkännande av att personer under 18 år enligt den konventionen har rätt till särskilt skydd.
2. Varje konventionsstat skall vid ratificering av eller anslutning till detta protokoll deponera en bindande förklaring där det anges vid vilken minimiålder den kommer att tillåta frivillig rekrytering till sina nationella väpnade styrkor och en beskrivning av de säkerhetsåtgärder den har vidtagit för att säkerställa att sådan rekrytering inte sker med tvång eller våld.
3. Konventionsstater som tillåter frivillig rekrytering av personer under 18 års ålder till sina nationella väpnade styrkor skall upprätthålla säkerhetsåtgärder för att åtminstone säkerställa att:
 - a) Sådan rekrytering verkligen är frivillig;
 - b) Sådan rekrytering sker med informerat samtycke av den berörda personens föräldrar eller vårdnadshavare;

- c) Sådana personer får fullständig information om de arbetsuppgifter som en sådan militärtjänst innebär;
 - d) Sådana personer företer ett tillförlitligt åldersbevis innan de godtas för nationell militärtjänst.
4. Varje konventionsstat får när som helst förstärka sin förklaring genom en notifikation ställd till Förenta nationernas generalsekreterare, som skall underrätta samtliga konventionsstater. En sådan notifikation skall gälla från den dag då generalsekreteraren mottog den.
5. Kravet i punkt 1 att höja åldern gäller inte skolor som drivs eller kontrolleras av konventionsstaternas väpnade styrkor, i överensstämmelse med artiklarna 28 och 29 i konventionen om barnets rättigheter.

ARTIKEL 4

1. Väpnade grupper som inte tillhör en stats väpnade styrkor bör inte under några omständigheter rekrytera eller använda personer under 18 års ålder i fientligheter.
2. Konventionsstaterna skall vidta alla genomförbara åtgärder för att förhindra sådan rekrytering och användning, inbegripet antagande av de rättsliga bestämmelser som är nödvändiga för att förbjuda och kriminalisera sådan verksamhet.
3. Tillämpningen av denna artikel enligt detta protokoll skall inte påverka någon parts rättsliga status i en väpnad konflikt.

ARTIKEL 5

Ingenting i detta protokoll skall tolkas så att det undanröjer bestämmelser i en konventionsstats lag eller i internationella instrument och internationell humanitär rätt som går längre när det gäller att förverkliga barnets rättigheter.

ARTIKEL 6

1. Varje konventionsstat skall vidta alla rättsliga, administrativa och andra åtgärder som krävs för att säkerställa att bestämmelserna i detta protokoll genomförs och tillämpas effektivt inom dess jurisdiktion.
2. Konventionsstaterna åtar sig att genom lämpliga åtgärder göra protokollets principer och bestämmelser allmänt kända bland såväl vuxna som barn.
3. Konventionsstaterna skall vidta alla genomförbara åtgärder för att säkerställa att personer inom deras rättsskipningsområde som rekryteras eller används i fientligheter i strid med detta protokoll hemförlovas eller på annat sätt frigörs från tjänst. Konventionsstaterna skall om nödvändigt ge dessa personer allt tillbörligt bistånd för deras fysiska och psykiska rehabilitering och återanpassning i samhället.

ARTIKEL 7

1. Konventionsstaterna skall samarbeta om genomförandet av detta protokoll, inbegripet förhindrande av varje verksamhet som strider mot protokollet och om rehabilitering och återanpassning i samhället av personer som är offer för handlingar i strid med detta protokoll, bland annat genom tekniskt samarbete och ekonomiskt bistånd. Sådant bistånd och samarbete kommer att ske i samråd mellan berörda konventionsstater och relevanta internationella organisationer.
2. De konventionsstater som har möjlighet därtill skall lämna sådant bistånd genom befintliga multilaterala, bilaterala eller andra program, eller, bland annat, genom en frivillig fond som upprättas i enlighet med generalförsamlingens regler.

ARTIKEL 8

1. Varje konventionsstat skall inom två år efter protokollets ikraftträdande för den staten tillställa kommittén för barnets rättigheter en rapport med utförlig information om de åtgärder den vidtagit för att genomföra bestämmelserna i protokollet, inbegripet de åtgärder som vidtagits för att genomföra bestämmelserna om deltagande och rekrytering.
2. Efter avgivandet av den utförliga rapporten skall varje konventionsstat i de rapporter den avger till kommittén för barnets rättigheter i enlighet med artikel 44 i konventionen lämna all ytterligare information om genomförandet av protokollets bestämmelser. Andra konventionsstater i protokollet skall avge rapport vart femte år.
3. Kommittén för barnets rättigheter kan begära ytterligare information från konventionsstaterna om genomförandet av bestämmelserna i detta protokoll.

ARTIKEL 9

1. Detta protokoll är öppet för undertecknande av varje stat som är part i konventionen eller som har undertecknat den.
2. Detta protokoll skall ratificeras eller vara öppet för anslutning av vilken stat som helst. Ratifikationseller anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.
3. Förenta nationernas generalsekreterare skall, i sin egenskap av depositarie för konventionen och protokollet, informera alla konventionsstater och alla stater som har undertecknat konventionen om varje instrument om förklaring i enlighet med artikel 3, ratificering eller anslutning till protokollet.

ARTIKEL 10

1. Detta protokoll träder i kraft tre månader från den dag då det tionde ratifikationseller anslutningsinstrumentet deponerades.
2. För varje stat som ratificerar detta protokoll eller ansluter sig till det efter dess ikraftträdande träder detta protokoll i kraft en månad från den dag då dess eget ratifikationseller anslutningsinstrument deponerades.

ARTIKEL 11

1. En konventionsstat kan när som helst säga upp detta protokoll genom skriftlig notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare, som därefter skall underrätta de andra konventionsstaterna och alla stater som har undertecknat konventionen. Uppsägningen träder i kraft ett år från den dag då Förenta nationernas generalsekreterare mottog notifikationen. Om den uppsäggande konventionsstaten vid utgången av det året är indragen i väpnad konflikt, träder emellertid uppsägningen inte i kraft förrän den väpnade konflikten har upphört.
2. En sådan uppsägning innebär inte att konventionsstaten befrias från sina åtaganden enligt detta protokoll med avseende på någon handling som inträffar före den dag då uppsägningen träder i kraft. Inte heller skall en sådan uppsägning på något sätt påverka den fortsatta behandlingen av ett ärende som redan behandlas av Kommittén före den dag då uppsägningen träder i kraft.

ARTIKEL 12

1. En konventionsstat kan föreslå en ändring och överlämna förslaget till Förenta nationernas generalsekreterare. Generalsekreteraren skall sedan översända ändringsförslaget till konventionsstaterna med en begäran om att dessa anger om de tillstyrker att en konferens med konventionsstaterna sammankallas för att behandla och rösta om förslagen. Om minst en tredjedel av staterna inom

fyra månader efter förslaget översändande tillstyrker en sådan konferens, skall generalsekreteraren sammankalla konferensen i Förenta nationernas regi. Ändringsförslag som antagits av en majoritet av de vid konferensen närvarande och röstande konventionsstater skall underställas Generalförsamlingen för godkännande.

2. En ändring som antagits enligt punkt 1 i denna artikel träder i kraft när den har godkänts av Förenta nationernas generalförsamling och antagits av konventionsstaterna med två tredjedels majoritet.
3. När en ändring träder i kraft skall den vara bindande för de konventionsstater som har antagit den, medan övriga konventionsstater fortfarande är bundna av bestämmelserna i detta protokoll och eventuella tidigare ändringar, som de antagit.

ARTIKEL 13

1. Detta protokoll, där de arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texterna är lika giltiga, skall deponeras i Förenta nationernas arkiv.
2. Förenta nationernas generalsekreterare skall översända bestyrkta kopior av detta protokoll till alla konventionsstater och alla stater som har undertecknat konventionen.

FAKULTATIVT PROTOKOLL TILL BARNKONVENTIONEN OM FÖRSÄLJNING AV BARN, BARNPROSTITUTION OCH BARNPORNOGRAFI⁶

De stater som är parter i detta protokoll, som anser att det för att uppnå syftena med konventionen om barnets rättigheter och genomförandet av bestämmelserna i denna, särskilt artiklarna 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 och 36, skulle vara lämpligt att utöka de åtgärder som konventionsstaterna bör vidta för att garantera att barn skyddas från försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi,

som även anser att konventionen om barnets rättigheter erkänner barnets rätt att skyddas från att bli ekonomiskt utnyttjat och från något arbete som sannolikt kan vara riskfyllt eller hindra barnets utbildning, eller vara skadligt för barnets hälsa eller fysiska, psykiska, andliga, moraliska eller sociala utveckling,

som är allvarligt oroade av den omfattande och ökande internationella handeln med barn i syfte att sälja barn, bedriva barnprostitution och barnpornografi,

som är djupt oroade av den utbredda och fortsatta sexturismen, som barn är särskilt sårbara för, eftersom den direkt främjar försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi,

6) Antagen av FN:s Generalförsamling den 25 maj 2000. Protokollet trädde i kraft i Sverige den 19 februari 2007 (SÖ 2007:7).

som erkänner att ett antal särskilt utsatta grupper, inbegripet flickor, löper större risk att bli sexuellt utnyttjade och att flickor utgör en oproportionerligt stor andel av de sexuellt utnyttjade,

som oroas av den ökade tillgången på barnpornografi på Internet och i annan teknik under utveckling och som erinrar om den internationella konferensen om bekämpning av barnpornografi på Internet, som hölls i Wien 1999, i synnerhet dess slutsatser, där det krävs en världsomspännande kriminalisering av produktion, distribution, export, överföring, import, avsiktligt innehav och annonsering av barnpornografi, och som betonar vikten av närmare samarbete och partnerskap mellan regeringarna och Internetindustrin,

som tror att avskaffandet av försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi kommer att underlättas genom att en helhetssyn antas, som tar hänsyn till de bidragande faktorerna, inbegripet underutveckling, fattigdom, ekonomiska skillnader, orättvisa socioekonomiska strukturer dysfunktionella familjer, brist på utbildning, migration från land till stad, könsdiskriminering, oansvarigt sexuellt beteende av vuxna, skadliga sedvänjor, väpnade konflikter och handel med barn,

som även tror att ansträngningar att höja allmänhetens medvetenhet behövs för att minska efterfrågan på försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi och som dessutom tror på vikten av att stärka det globala partnerskapet mellan alla aktörer och av att förbättra brottsbekämpningen på nationell nivå,

som noterar bestämmelserna i internationella rättsliga instrument som är relevanta när det gäller skydd av barn, inbegripet Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete avseende internationella adoptioner, Haagkonventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn, Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om

föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn samt Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 182 om de värsta formerna av barnarbete,

som uppmuntras av det överväldigande stödet för konventionen om barnets rättigheter, som visar på det omfattande engagemang som finns för att främja och skydda barnets rättigheter,

som erkänner vikten av att genomföra bestämmelserna i handlingsprogrammet för förhindrande av försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi samt i den deklaration och den handlingsplan som antogs vid världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn som hölls i Stockholm den 27–31 augusti 1996, liksom i andra relevanta beslut och rekommendationer av berörda internationella organ,

som tar vederbörlig hänsyn till vikten av varje folks traditioner och kulturella värderingar när det gäller barnets skydd och harmoniska utveckling, har kommit överens om följande:

ARTIKEL 1

Konventionsstaterna skall förbjuda försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi enligt bestämmelserna i detta protokoll.

ARTIKEL 2

I detta protokoll avses med

- a) försäljning av barn: varje handling eller transaktion genom vilken ett barn överförs av en person eller grupp av personer till annan mot betalning eller någon annan form av ersättning,
- b) barnprostitution: användning av ett barn i sexuella handlingar mot betalning eller någon annan form av ersättning,

- c) barnpornografi: framställning, av vilket som helst slag, av ett barn som deltar i verkliga eller simulerade oförblommerade sexuella handlingar eller varje framställning av ett barns könsorgan för huvudsakligen sexuella syften.

ARTIKEL 3

1. Varje konventionsstat skall säkerställa att åtminstone följande handlingar och verksamheter omfattas helt av dess straffrättsliga lagstiftning, oavsett om brotten begås inom ett land eller är gränsöverskridande och oavsett om de begås på individuell basis eller i organiserad form:
 - a) När det gäller försäljning av barn enligt artikel 2
 - (I) att bjuda ut, leverera eller ta emot ett barn på vilket sätt det än sker, i syfte att
 - a. barnet skall utnyttjas sexuellt,
 - b. att barnets organ skall överlåtas i vinstsyfte,
 - c. att barnet skall sättas i tvångsarbete,
 - (II) att som mellanhand otillbörligt framkalla samtycke till adoption av ett barn i strid med tillämpliga internationella rättsliga instrument om adoption.
 - b) Att bjuda ut, ta emot, skaffa fram eller tillhandahålla ett barn för barnprostitution enligt artikel 2.
 - c) Att producera, distribuera, sprida, importera, exportera, bjuda ut eller sälja eller att för sådant syfte, inneha barnpornografi enligt definitionen i artikel 2.
2. Med förbehåll för bestämmelserna i den nationella lagstiftningen i en konventionsstat skall detsamma gälla försök att begå samt medhjälp och annan medverkan till någon av de nämnda handlingarna.
3. Varje konventionsstat skall belägga sådana brott med lämpliga straff som beaktar deras allvarliga beskaffenhet.

4. Med förbehåll för bestämmelserna i dess nationella lagstiftning skall varje konventionsstat vidta åtgärder för att, när det är lämpligt, fastställa juridiska personers ansvar för brott som anges i punkt 1 i denna artikel. Beroende på konventionsstatens nationella rättsliga principer, kan ett sådant ansvar för juridiska personer vara straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt.
5. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga rättsliga och administrativa åtgärder för att säkerställa att alla personer som är inblandade i adoptionen av ett barn handlar i överensstämmelse med tillämpliga internationella rättsliga instrument.

ARTIKEL 4

1. Varje konventionsstat skall vidta sådana åtgärder som kan vara nödvändiga för att fastställa sin behörighet över de brott som anges i artikel 3.1 när brotten begås på dess territorium eller ombord på ett fartyg eller flygplan som är registrerat i den staten.
2. Varje konventionsstat får vidta sådana åtgärder som kan vara nödvändiga för att fastställa sin behörighet över de brott som anges i artikel 3.1 i följande fall:
 - a) När den misstänkta gärningsmannen är medborgare i den staten eller en person som är stadigvarande bosatt på dess territorium.
 - b) När offret är medborgare i den staten.
3. Varje konventionsstat skall även vidta sådana åtgärder som kan vara nödvändiga för att fastställa sin behörighet över de ovannämnda brotten när den misstänkta gärningsmannen vistas på dess territorium och den inte utlämnar honom eller henne till en annan konventionsstat av det skälet att brottet har begåtts av en av dess medborgare.
4. Detta protokoll utesluter inte någon straffrättslig behörighet som utövas i enlighet med nationell lagstiftning.

ARTIKEL 5

1. De brott som anges i artikel 3.1 skall anses som utlämningsbara brott enligt varje befintligt utlämningsavtal mellan konventionsstater och brotten skall också anses som utlämningsbara brott enligt varje utlämningsavtal som senare ingås mellan sådana, i enlighet med de villkor som anges i dessa avtal.
2. Om en konventionsstat i vilken förekomsten av ett avtal är ett villkor för utlämning mottar en utlämningsframställning från en annan konventionsstat som den inte har något utlämningsavtal med, får den betrakta detta protokoll som rättslig grund för utlämning med avseende på sådana brott. Utlämning skall ske på de villkor som föreskrivs i den anmodade konventionsstatens lagstiftning.
3. Konventionsstater i vilka förekomsten av ett avtal inte är ett villkor för utlämning skall sinsemellan erkänna sådana brott som utlämningsbara brott om inte annat följer av villkoren i den anmodade statens lagstiftning.
4. Sådana brott skall för utlämning mellan konventionsstater behandlas som om de hade begåtts inte bara på den plats där de inträffade utan även på territorierna i de stater av vilka det krävs att de skall fastställa sin behörighet i enlighet med artikel 4.
5. Om en utlämningsframställning görs med avseende på ett brott som beskrivs i artikel 3.1 och den anmodade konventionsstaten inte utlämnar eller kommer att utlämna på grundval av gärningsmannens nationalitet, skall den staten vidta lämpliga åtgärder för att överlämna ärendet till sina behöriga myndigheter för åtal.

ARTIKEL 6

1. Konventionsstater skall ge varandra största möjliga bistånd i samband med utredningar eller lagföringseller utlämningsförvaranden med anledning av de brott som anges i artikel 3.1, inbegripet bistånd att skaffa fram de bevis de förfogar över och som krävs för förfarandet.

2. Konventionsstater skall fullgöra sina skyldigheter enligt punkt 1 i denna artikel i överensstämmelse med de fördrag eller andra överenskommelser om ömsesidig rättslig hjälp som eventuellt finns mellan dem. Om det inte finns några sådana fördrag eller överenskommelser skall konventionsstater ge varandra bistånd i enlighet med sin nationella lagstiftning.

ARTIKEL 7

Konventionsstaterna skall, om inte annat följer av bestämmelserna i deras nationella lagstiftning,

- a) vidta åtgärder för att möjliggöra beslag och förverkande, när det är lämpligt, av
 - (I) föremål, så som utrustning, tillgångar och andra hjälpmedel som använts för att begå eller underlätta brott enligt detta protokoll,
 - (II) vinster som härrör från sådana brott,
- b) verkställa framställningar från en annan konventionsstat om beslagtagande eller förverkande av föremål eller vinster som avses i a (I) och (II),
- c) vidta åtgärder i syfte att tillfälligt eller slutgiltigt stänga lokaler som används till att begå sådana brott.

ARTIKEL 8

1. Konventionsstaterna skall besluta om lämpliga åtgärder för att under alla stadier av det straffrättsliga förfarandet skydda de rättigheter och intressen de barn har som är offer för de verksamheter som är förbjudna enligt detta protokoll, särskilt genom att
 - a) erkänna barnens sårbarhet och anpassa förfarandena till deras särskilda behov, inbegripet deras speciella behov som vittnen,
 - b) informera barnen om deras rättigheter och deras roll i samt omfattningen, utvecklingen och den fortsatta handläggningen av förfarandena samt om avgörandet av deras fall,

- c) låta barnens synpunkter, behov och intressen framföras och beaktas i förfaranden där deras personliga intressen berörs, på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler,
 - d) tillhandahålla lämpligt stöd till barnen under hela rättsprocessen,
 - e) skydda, när det är lämpligt, barnens privatliv och identitet och vidta åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning för att undvika otillbörlig spridning av information som skulle kunna leda till att barnen identifieras,
 - f) ge barnen och deras familjer och vittnen skydd mot hotelser och vedergällning i lämpliga fall,
 - g) undvika onödig försening i handläggningen av ärenden och verkställande av avgöranden som rör ersättning till barnen.
2. Konventionsstaterna skall säkerställa att osäkerhet i fråga om offrets verkliga ålder inte förhindrar inledande av brottsutredningar, inbegripet utredningar som syftar till att fastställa offrets ålder.
 3. Konventionsstaterna skall säkerställa att barnets bästa kommer i första rummet vid rättsväsendets behandling av barn som är offer för de brott som beskrivs i detta protokoll.
 4. Konventionsstaterna skall vidta åtgärder för att säkerställa att personer som arbetar med offer för de brott som är förbjudna enligt detta protokoll ges lämplig utbildning, särskilt i juridik och psykologi.
 5. Konventionsstaterna skall i lämpliga fall anta åtgärder för att skydda sådana personers och/eller organisationers säkerhet och integritet som är engagerade i att förhindra och/eller skydda och rehabilitera offer för sådana brott.
 6. Ingenting i denna artikel får tolkas så att det påverkar eller är oförenligt med den anklagades rätt till en rättvis och opartisk rättegång.

ARTIKEL 9

1. Konventionsstaterna skall anta eller förstärka, genomföra och sprida lagar och administrativa åtgärder, social politik och program för att förebygga de brott som avses i detta protokoll. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att skydda barn som är särskilt sårbara för sådan verksamhet.
2. Konventionsstaterna skall genom information på alla lämpliga sätt, utbildning och vidareutbildning främja medvetenheten hos allmänheten, inbegripet barn, om förebyggande åtgärder och om de skadliga effekterna av de brott som avses i detta protokoll. Konventionsstaterna skall vid fullgörandet av sina förpliktelser enligt denna artikel uppmuntra till medverkan av samhället och, särskilt, av barn och offer, i sådan information och i utbildningsprogram, även på internationell nivå.
3. Konventionsstaterna skall vidta alla möjliga åtgärder i syfte att se till att allt lämpligt bistånd ges till offren för sådana brott, inbegripet deras fullständiga återanpassning i samhället och deras fullständiga fysiska och psykiska återhämtning.
4. Konventionsstaterna skall säkerställa att alla offer för de brott som beskrivs i detta protokoll får tillgång till lämpliga förfaranden för att utan diskriminering söka skadestånd från dem som är juridiskt ansvariga.
5. Konventionsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder i syfte att effektivt förbjuda produktion och spridning av material som annonserar om de brott som beskrivs i detta protokoll.

ARTIKEL 10

1. Konventionsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att stärka det internationella samarbetet genom multilaterala, regionala och bilaterala arrangemang om förebyggande, upptäckt, utredning, åtal och bestraffning av dem som är ansvariga för handlingar som omfattar försäljning av barn, barnprostitution, barnpornografi och barnsexturism. Konventionsstaterna skall även främja internationellt samarbete och samverkan mellan sina myndigheter, nationella och internationella icke statliga organisationer och internationella organisationer.
2. Konventionsstaterna skall främja internationellt samarbete för att bistå barnoffer i deras fysiska och psykiska återhämtning, återanpassning i samhället och repatriering.
3. Konventionsstaterna skall främja ett ökat internationellt samarbete för att angripa de grundorsaker, till exempel fattigdom och underutveckling, som bidrar till att barn är sårbara för försäljning av barn, barnprostitution, barnpornografi och barnsexturism.
4. De konventionsstater som har möjlighet skall tillhandahålla finansiellt, tekniskt eller annat bistånd genom befintliga multilaterala, regionala, bilaterala eller andra program.

ARTIKEL 11

Ingenting i detta protokoll skall påverka några bestämmelser som går längre när det gäller att förverkliga barnets rättigheter och som kan ingå i:

- a) en konventionsstats lagstiftning,
- b) internationell rätt som är i kraft för den staten.

ARTIKEL 12

1. Varje konventionsstat skall inom två år efter detta protokolls ikraftträdande för den konventionsstaten lämna en rapport till kommittén för barnets rättigheter med utförlig information om de åtgärder den vidtagit för att genomföra bestämmelserna i protokollet.
2. Efter avgivandet av den utförliga rapporten skall varje konventionsstat i de rapporter den avger till kommittén för barnets rättigheter i enlighet med artikel 44 i konventionen inkludera all ytterligare information om genomförandet av bestämmelserna i detta protokoll. Andra konventionsstater i protokollet skall avge en rapport vart femte år.
3. Kommittén för barnets rättigheter kan begära ytterligare information från konventionsstaterna om genomförandet av bestämmelserna i detta protokoll.

ARTIKEL 13

1. Detta protokoll är öppet för undertecknande av varje stat som är part i konventionen eller som har undertecknat den.
2. Detta protokoll skall ratificeras och är öppet för anslutning av varje stat som är part i konventionen eller som har undertecknat den. Ratifikationseller anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

ARTIKEL 14

1. Detta protokoll träder i kraft tre månader från den dag då det tionde ratifikationseller anslutningsinstrumentet deponerades.
2. För varje stat som ratificerar detta protokoll eller ansluter sig till det efter dess ikraftträdande träder protokollet i kraft en månad från den dag då dess eget ratifikationseller anslutningsinstrument deponerades.

ARTIKEL 15

1. En konventionsstat kan när som helst säga upp detta protokoll genom skriftlig notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare, som därefter skall underrätta de andra konventionsstaterna och alla stater som har undertecknat konventionen. Uppsägningen träder i kraft ett år från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.
2. En sådan uppsägning skall inte innebära att konventionsstaten befrias från sina åtaganden enligt detta protokoll med avseende på något brott som inträffar före den dag då uppsägningen träder i kraft. Inte heller skall en sådan uppsägning på något sätt påverka den fortsatta behandlingen av ett ärende som redan tagits upp av kommittén för barnets rättigheter före den dag då uppsägningen träder i kraft.

ARTIKEL 16

1. Varje konventionsstat får föreslå en ändring och överlämna förslaget till Förenta nationernas generalsekreterare. Generalsekreteraren skall sedan översända ändringsförslaget till konventionsstaterna med en begäran om att dessa anger om de tillstyrker att en konferens med konventionsstaterna sammankallas för att behandla och rösta om förslagen. Om minst en tredjedel av staterna inom fyra månader efter förslagets översändande tillstyrker en sådan konferens, skall generalsekreteraren sammankalla konferensen i Förenta nationernas regi. Varje ändringsförslag som antagits av en majoritet av de vid konferensen närvarande och röstande konventionsstaterna skall underställas Förenta nationernas generalförsamling för godkännande.
2. En ändring som antagits enligt punkt 1 i denna artikel träder i kraft när den har godkänts av generalförsamlingen och accepterats av konventionsstaterna med två tredjedels majoritet.

3. När en ändring träder i kraft skall den vara bindande för de konventionsstater som har accepterat den, medan övriga konventionsstater fortfarande är bundna av bestämmelserna i detta protokoll och eventuella tidigare ändringar som de accepterat.

ARTIKEL 17

1. Detta protokoll, där de arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texterna äger lika giltighet, skall deponeras i Förenta nationernas arkiv.
2. Förenta nationernas generalsekreterare skall översända bestyrkta kopior av detta protokoll till alla konventionsstater och alla stater som har undertecknat konventionen.

FAKULTATIVT PROTOKOLL TILL BARNKONVENTIONEN OM EN INDIVIDUELL KLAGOMÅLSMEKANISM⁷

De stater som är parter i detta protokoll;

som anser att, i enlighet med de principer som proklamerats i Förenta nationernas stadga, erkännandet av den inneboende värdigheten hos alla medlemmar av människosläktet och av deras lika och obestridliga rättigheter utgör grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen,

som noterar att de stater som är parter i konventionen om barnets rättigheter (nedan kallad konventionen) erkänner de rättigheter som anges i konventionen för varje barn inom deras jurisdiktion utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt,

som bekräftar att alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter är universella, odelbara och inbördes beroende av och relaterade till varandra,

som även bekräftar barnets ställning som bärare av rättigheter och som människa med värdighet och förmågor som utvecklas,

7) Protokollet antogs av FN:s generalförsamling den 19 december 2011.

som erkänner att barns särskilda ställning och beroendeställning kan skapa verkliga svårigheter för dem att söka upprättelse för kränkningar av deras rättigheter,

som anser att detta protokoll kommer att förstärka och komplettera nationella och regionala mekanismer och ge barn möjlighet att framställa klagomål när deras rättigheter har kränkts,

som erkänner att när upprättelse söks för kränkningar av barnets rättigheter, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa och behovet av barnvänliga förfaranden beaktas på alla nivåer,

som uppmuntrar konventionsstaterna att utveckla lämpliga nationella mekanismer som ger barn, vars rättigheter har kränkts, tillgång till effektiva rättsmedel i sitt hemland.

som erinrar om att nationella människorättsinstitutioner och andra relevanta specialiserade institutioner med uppdrag att främja och skydda barnets rättigheter kan spela en viktig roll i detta avseende,

som anser att det, för att förstärka och komplettera sådana nationella mekanismer och för att ytterligare förbättra genomförandet av konventionen och, i tillämpliga fall, dess fakultativa protokoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi och om indragning av barn i väpnade konflikter, vore lämpligt att ge Förenta nationernas kommitté för barnets rättigheter (nedan kallad kommittén) möjlighet att utföra de uppgifter som föreskrivs i detta protokoll,

har kommit överens om följande:

DEL I – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1

Behörigheten för kommittén

1. En stat som är part i detta protokoll tillerkänner kommittén behörighet i enlighet med vad som anges i detta protokoll.
2. Kommittén ska inte nyttja sin behörighet i förhållande till en konventionsstat i frågor som rör kränkningar av rättigheter som anges i ett instrument som den staten inte är part av.
3. Kommittén ska inte ta emot klagomål som avser en stat som inte är part av detta protokoll.

ARTIKEL 2

Allmänna principer för kommitténs verksamhet

När kommittén utför sina uppgifter enligt detta protokoll ska den vägledas av principen om barnets bästa. Den ska även beakta barnets rättigheter och åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

ARTIKEL 3

Arbetsordning

1. Kommittén ska anta en arbetsordning som den ska följa när den utför sina uppgifter enligt detta protokoll. Den ska då särskilt beakta artikel 2 i detta protokoll för att garantera barnvänliga förfaranden.
2. Kommittén ska i sin arbetsordning införa skyddsmekanismer för att förhindra att barnet manipuleras av personer som företräder barnet och kan välja att inte pröva klagomål som den inte anser vara förenliga med barnets bästa.

ARTIKEL 4

Skyddsåtgärder

1. En konventionsstat ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att personer som lyder under dess jurisdiktion inte utsätts för kränkningar av mänskliga rättigheter, behandlas illa eller utsätts för repressalier till följd av att de har anfört klagomål eller samarbetat med kommittén enligt detta protokoll.
2. Berörda personers eller gruppers identitet ska inte offentliggöras utan deras uttryckliga samtycke.

DEL II KLAGOMÅLSFÖRFARANDE

ARTIKEL 5

Enskilda klagomål

1. Klagomål får framställas av eller för enskilda personer eller grupper av enskilda personer som lyder under en konventionsstats jurisdiktion och som hävdar att konventionsstaten kränkt någon av rättigheterna som fastställs i något av följande instrument som den staten är part av:
 - a) Konventionen.
 - b) Det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.
 - c) Det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter vid indragning av barn i väpnade konflikter.
2. Om ett klagomål framställs för en enskild person eller en grupp av enskilda personer ska detta ske med deras samtycke, såvida inte den som framställer klagomålet kan rättfärdiga att den agerat för deras räkning utan sådant samtycke.

ARTIKEL 6

Interimistiska åtgärder

1. När som helst efter det att kommittén mottagit ett klagomål men innan den tagit ställning i sakfrågan, får kommittén, till den berörda konventionsstaten, rikta en begäran om att skyndsamt överväga att vidta sådana interimistiska åtgärder som i undantagsfall kan behövas för att förhindra att den eller de personer som utsatts för de påstådda kränkningarna drabbas av en möjlig irreparabel skada.
2. Kommitténs utövande av det handlingsutrymme som anges i punkt 1 i denna artikel innebär inte något ställningstagande i frågan om klagomålet ska prövas eller i sakfrågan.

ARTIKEL 7

Villkor för prövning

Kommittén ska inte ta upp ett klagomål till prövning när

- a) klagomålet är anonymt,
- b) klagomålet inte är skriftligt,
- c) klagomålet utgör ett missbruk av rätten att framställa sådana klagomål eller är oförenligt med bestämmelserna i konventionen och/eller dess fakultativa protokoll,
- d) samma fråga redan har prövats av kommittén eller har prövats eller är under prövning inom ramen för ett annat internationellt utrednings- eller tvistlösningsförfarande,
- e) alla nationella rättsmedel inte har uttömts; detta gäller inte när tillämpningen av rättsmedlen dröjer oskäligt länge eller inte väntas ge tillräcklig upprättelse,
- f) klagomålet är uppenbart ogrundat eller inte tillräckligt styrkt,

- g) de omständigheter som klagomålet avser har inträffat innan detta protokoll trädde i kraft för den berörda konventionsstaten, om inte dessa omständigheter har fortsatt att föreligga efter den dagen,
- h) klagomålet inte framställs inom ett år efter det att alla nationella rättsmedel har uttömts, om inte den som framställt klagomålet kan visa att klagomålet inte hade kunnat framställas inom den tidsgränsen.

ARTIKEL 8

Underrättelse om klagomål

1. Om inte kommittén utan att underrätta den berörda staten konstaterar att klagomålet ska avvisas, ska kommittén så snart som möjligt och konfidentiellt underrätta den berörda konventionsstaten om alla klagomål som den har mottagit enligt detta protokoll.
2. Konventionsstaten ska till kommittén överlämna skriftliga förklaringar eller uttalanden som klargör saken och uppgift om eventuella rättsmedel som den har erbjudit. Konventionsstaten ska avge sitt svar så snart som möjligt inom sex månader.

ARTIKEL 9

Uppgörelse i godo

1. Kommittén ska erbjuda berörda parter sitt bistånd för att försöka nå en uppgörelse i godo, som grundar sig på respekten för de skyldigheter som anges i konventionen och/eller dess fakultativa protokoll.
2. En uppgörelse i godo som nåtts med bistånd av kommittén avslutar behandlingen av klagomålet enligt detta protokoll.

ARTIKEL 10

Behandling av klagomål

1. Kommittén ska, så snart som möjligt, behandla de klagomål som den mottar inom ramen för detta protokoll, baserat på all dokumentation som den mottagit, förutsatt att denna dokumentation översänds till berörda parter.
2. Kommittén ska sammanträda inom stängda dörrar när den prövar klagomål som den mottar inom ramen för detta protokoll.
3. Om kommittén har begärt interimistiska åtgärder ska behandlingen av klagomålet påskyndas.
4. När kommittén prövar klagomål om påstådda kränkningar av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska kommittén bedöma rimligheten i de åtgärder som konventionsstaten har vidtagit i enlighet med artikel 4 i konventionen. Kommittén ska då beakta att konventionsstaten kan vidta en rad möjliga politiska åtgärder för att genomföra de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna i konventionen.
5. När kommittén har prövat ett klagomål ska den utan dröjsmål avge sitt utlåtande om klagomålet och eventuella rekommendationer till berörda parter.

ARTIKEL 11

Uppföljning

1. Konventionsstaten ska beakta kommitténs utlåtanden och eventuella rekommendationer och ska till kommittén avge ett skriftligt svar, inklusive information om eventuella åtgärder som vidtagits och som kommer att vidtas mot bakgrund av kommitténs utlåtanden och rekommendationer. Konventionsstaten ska avge sitt svar så snart som möjligt inom sex månader.

2. Kommittén får be konventionsstaten att lämna ytterligare upplysningar om de eventuella åtgärder som den har vidtagit med anledning av kommitténs utlåtan- den eller rekommendationer eller genomförandet av en eventuell uppgörelse i godo, bland annat, om kommittén anser det vara lämpligt, i konventionsstatens kommande rapporter enligt artikel 44 i konventionen, artikel 12 i det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi eller artikel 8 i det fakultativa protokollet om indragning av barn i väpnade konflikter i tillämpliga fall.

ARTIKEL 12

Mellanstatliga klagomål

1. En stat som är part i detta protokoll får när som helst avge en förklaring i vilken den tillerkänner kommittén behörighet att ta emot och behandla klagomål där en konventionsstat påstår att en annan konventionsstat inte fullgör sina skyldigheter enligt något av följande instrument som staten är part i:
 - a) Konventionen.
 - b) Det fakultativa protokollet till konventionen om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.
 - c) Det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter vid indragning av barn i väpnade konflikter.
2. Kommittén ska inte ta emot klagomål angående en konventionsstat som inte har avgett en sådan förklaring eller klagomål från en konventionsstat som inte har avgett en sådan förklaring.
3. Kommittén ska erbjuda berörda konventionsstater sitt bistånd för att försöka nå en uppgörelse i godo som grundar sig på respekten för de skyldigheter som anges i konventionen och dess fakultativa protokoll.

4. En förklaring enligt punkt 1 i denna artikel ska deponeras av konventionsstaten hos Förenta nationernas generalsekreterare, som ska översända kopior av denna till övriga konventionsstater. En förklaring får när som helst återtogs genom ett meddelande till generalsekreteraren. Ett sådant återtogs ska inte påverka behandlingen av ärenden i vilka klagomål redan har framställts enligt denna artikel; inga ytterligare klagomål från någon konventionsstat ska mottas enligt denna artikel sedan generalsekreteraren mottagit meddelandet om att förklaringen återtogs, såvida inte den berörda konventionsstaten har avgett en ny förklaring.

DEL III UTREDNINGSFÖRFARANDE

ARTIKEL 13

Utredningsförfarande vid allvarliga eller systematiska kränkningar

1. Om kommittén mottar tillförlitliga uppgifter som indikerar att en konventionsstat begått allvarliga eller systematiska kränkningar av de rättigheter som anges i konventionen eller dess fakultativa protokoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi eller om indragning av barn i väpnade konflikter ska kommittén erbjuda konventionsstaten att samarbeta vid granskningen av uppgifterna och , i detta syfte, utan dröjsmål framföra sina synpunkter om de berörda uppgifterna.
2. Med beaktande av eventuella synpunkter som den berörda konventionsstaten framfört, samt eventuella andra tillförlitliga uppgifter som den har tillgång till, får kommittén utse en eller flera av sina ledamöter att genomföra en utredning och snarast rapportera till kommittén. I motiverade fall kan utredningen, med konventionsstatens samtycke, omfatta ett besök på dess territorium.

3. En sådan utredning ska genomföras konfidentiellt och i samarbete med konventionsstaten i alla skeden av förfarandet.
4. Efter att ha granskat resultatet av en sådan utredning ska kommittén utan dröjsmål överlämna resultatet av denna till den berörda konventionsstaten tillsammans med eventuella kommentarer och rekommendationer.
5. Den berörda konventionsstaten ska så snart som möjligt inom sex månader från det att den mottagit de resultat, kommentarer och rekommendationer som kommittén översänt, lägga fram sina synpunkter för kommittén.
6. När ett sådant förfarande har avslutats avseende en utredning som genomförts enligt punkt 2 i denna artikel får kommittén, efter samråd med den berörda konventionsstaten besluta att inkludera en sammanfattande redogörelse av resultatet av förfarandena i den rapport som anges i artikel 16 i detta protokoll.
7. Varje konventionsstat får vid undertecknandet, ratificeringen eller anslutningen till detta protokoll förklara att den inte tillerkänner kommittén den behörighet som anges i denna artikel avseende de rättigheter som fastställs i några eller alla av de instrument som anges i punkt 1.
8. En konventionsstat som har avgett en förklaring enligt punkt 7 i denna artikel får när som helst återta sin förklaring genom meddelande till Förenta nationernas generalsekreterare.

ARTIKEL 14

Uppföljning av utredningsförfarandet

1. Kommittén får vid behov efter utgången av den sexmånadersperiod som avses i artikel 13.5 uppmana den berörda konventionsstaten att informera den om de åtgärder som vidtagits och som kommer att vidtas med anledning av den utredning som genomförts enligt artikel 13 i detta protokoll.

2. Kommittén får be konventionsstaten att lämna ytterligare upplysningar om de eventuella åtgärder som den har vidtagit med anledning av en utredning som genomförts enligt artikel 13, inklusive, om kommittén anser det vara lämpligt, i konventionsstatens kommande rapporter enligt artikel 44 i konventionen, artikel 12 i det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi eller artikel 8 i det fakultativa protokollet om indragning av barn i våpnade konflikter i tillämpliga fall.

DEL IV SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 15

Internationellt bistånd och samarbete

1. Kommittén kan, med den berörda konventionsstatens samtycke, till Förenta nationernas fackorgan, fonder och program samt andra behöriga organ överlämna sina utlåtanden eller rekommendationer om klagomål och utredningar som visar på ett behov av teknisk rådgivning eller tekniskt bistånd, tillsammans med konventionsstatens eventuella iakttagelser och förslag om dessa utlåtanden eller rekommendationer.
2. Kommittén kan också, med den berörda konventionsstatens samtycke, göra dessa organ uppmärksamma på frågor som följer av de klagomål som behandlas enligt detta protokoll som kan hjälpa dem att inom sina respektive ansvarsområden besluta om lämpligheten med internationella åtgärder som väntas bidra till att bistå konventionsstaterna att göra framsteg i genomförandet av de rättigheter som erkänns i konventionen och/eller dess fakultativa protokoll.

ARTIKEL 16

Rapport till generalförsamlingen

Kommittén ska i den rapport som den vartannat år lägger fram för generalförsamlingen i enlighet med artikel 44.5 i konventionen inkludera en sammanfattning av verksamheten enligt detta protokoll.

ARTIKEL 17

Spridning av och information om det fakultativa protokollet

Varje konventionsstat åtar sig att sprida och göra detta protokoll allmänt känt samt att underlätta tillgången till information om kommitténs utlåtanden och rekommendationer, särskilt i frågor som rör konventionsstaten, genom lämpliga och aktiva åtgärder och i tillgänglig form för såväl vuxna som barn, inklusive personer med funktionsnedsättning.

ARTIKEL 18

Undertecknande, ratificering och anslutning

1. Detta protokoll är öppet för undertecknande för alla stater som har undertecknat, ratificerat eller anslutit sig till konventionen eller något av dess två första fakultativa protokoll.
2. Detta protokoll är öppet för ratificering av de stater som har ratificerat eller anslutit sig till konventionen eller något av dess två första fakultativa protokoll. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.
3. Alla stater som har ratificerat eller anslutit sig till konventionen eller något av dess två första fakultativa protokoll kan ansluta sig till detta protokoll.
4. Anslutningen ska verkställas genom att deponera anslutningsinstrumentet hos generalsekreteraren.

ARTIKEL 19

Ikraftträdande

1. Detta protokoll ska träda i kraft tre månader efter det att det tionde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponerats.
2. För varje stat som ratificerar detta protokoll eller ansluter sig till det efter det att det tionde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponerats, ska detta protokoll träda i kraft tre månader efter den dag då statens eget ratifikations- eller anslutningsinstrument deponerats.

ARTIKEL 20

Kränkningar som inträffar efter ikraftträdandet

1. Kommittén ska enbart ha behörighet att behandla konventionsstatens kränkningar av rättigheter enligt konventionen och/eller dess två första fakultativa protokoll som inträffar efter det att detta protokoll har trätt i kraft.
2. Om en stat blir part i detta protokoll efter det att protokollet har trätt i kraft ska den statens skyldigheter gentemot kommittén enbart omfatta kränkningar av rättigheter enligt konventionen och/eller dess två första fakultativa protokoll som inträffar efter det att detta protokoll har trätt i kraft för den berörda staten.

ARTIKEL 21

Ändringar

1. En konventionsstat kan föreslå en ändring av detta protokoll och lägga fram det för Förenta nationernas generalsekreterare. Generalsekreteraren ska underrätta konventionsstaterna om alla ändringsförslag med en begäran om att bli underrättad om huruvida de förordar ett möte med konventionsstaterna för att behandla och besluta om förslagen. Om minst en tredjedel av konventionsstaterna inom fyra månader från en sådan underrättelse tillstyrker ett sådant möte,

ska generalsekreteraren sammankalla mötet under ledning av Förenta nationerna. Ändringsförslag som antagits med två tredjedels majoritet av de närvarande och röstande konventionsstaterna ska generalsekreteraren överlämna till generalförsamlingen för godkännande och därefter till alla konventionsstater för antagande.

2. En ändring som antagits och godkänts enligt punkt 1 i denna artikel ska träda i kraft på den trettionde dagen efter det att antalet deponerade godtagande-instrument uppgår till två tredjedelar av antalet konventionsstater den dag då ändringsförslaget antogs. Därefter ska ändringen träda i kraft för en konventionsstat den trettionde dagen efter det att den har deponerat sitt godtagande-instrument. En ändring ska endast vara bindande för de konventionsstater som har godtagit den.

ARTIKEL 22

Uppsägning

1. En konventionsstat kan när som helst säga upp detta protokoll genom skriftlig notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då notifikationen mottogs av generalsekreteraren.
2. Uppsägningen ska inte påverka den fortsatta tillämpningen av bestämmelserna i detta protokoll på klagomål som framställts enligt artiklarna 5 eller 12 eller utredningar som inletts enligt artikel 13 innan uppsägningen har fått verkan.

ARTIKEL 23

Depositarie och generalsekreterarens meddelanden

1. Förenta nationernas generalsekreterare ska vara depositarie för detta protokoll.
2. Generalsekreteraren ska informera alla stater om följande:
 - a) Undertecknanden, ratificeringar och anslutningar enligt detta protokoll.
 - b) Den dag då detta protokoll och eventuella ändringar av detta enligt artikel 21 träder i kraft.
 - c) Uppsägningar enligt artikel 22 i detta protokoll.

ARTIKEL 24

Språk

1. Detta protokoll, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, ska deponeras i Förenta nationernas arkiv.
2. Förenta nationernas generalsekreterare ska översända vidimerade kopior av detta protokoll till alla stater.

VI KÄMPAR FÖR BARNS RÄTTIGHETER

UNICEF, FN:s barnfond, arbetar över hela världen för att förverkliga barnkonventionen. I 190 länder och territorier kämpar vi för alla barns rätt till överlevnad, trygghet, utveckling och inflytande. Vår uppgift är att bilda opinion, påverka politiker och samla in pengar för att kunna förändra barns liv, både på lång sikt och i katastrofsituationer. Vi ser bland annat till att barn får rent vatten, hälsovård, utbildning samt skydd mot våld och övergrepp. De barn som har störst behov får hjälp först – oavsett nationalitet, religion eller ett lands politiska ledning.

KÄLLOR

”Konvention om barnets rättigheter” Socialdepartementet, juni 2018

Fakultativt protokoll till barnkonventionen om barns inblandning i väpnade konflikter: proposition 2001/02:178

Fakultativt protokoll till barnkonventionen om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi: proposition 2005/06:68

Fakultativt protokoll till barnkonventionen om en individuell klagomålsmekanism.

Office of the High Commissioner for Human Rights www.ohchr.org

Stockholm 2024

UNICEF SVERIGE

Box 8161

104 20 Stockholm

Besöksadress: S:t Eriksgatan 46C

Telefon: 08-692 25 00

Insamlingskonto: 90 20 01-7

Org.nr: 802401-4386

E-post: unicef@unicef.se

unicef.se